

29.3.2023

Opetushallitus
lausuntopalvelu.fi

Asia: Asia: Lausunto kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon perusteiden luonnoksesta

Viite: Lausuntopyyntö OPH-859-2023

Lausunnonantajilta toivotaan kommentteja:

- a) tutkinnon perusteiden työelämälähtöisyydestä, selkeydestä ja ymmärrettävyydestä
- b) tutkinnon muodostumisesta ja tutkinnon osien sisällöstä

OAJ kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja antaa lausunnon koskien edellä mainittua kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon perusteiden luonnosta.

Yleisiä huomioita

OAJ kiittää siitä, että termistöä on ajantasaistettu ja ammattitaitovaatimuksia on pyritty selkeyttämään. Uudistamisen yhteydessä ammatillisten valinnaisten tutkinnon osien yhtenäistetty osaamispistemäärä (15 osp), sekä mahdollisuus ottaa valinnainen tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai toisen osaamisalan pakollisista laajentaa mahdollisuuksia tutkinnon muodostamiseen sekä lisää todellista valinnaisuutta.

Uusi valinnainen tutkinnon osa Koulunuorisotyössä toimiminen on tervetullut uudistus. Ammattitaitovaatimuksissa on kuitenkin tarpeen edellyttää ymmärtämään kouluympäristössä toimijoiden monialaisuus sekä opetushenkilöstön ja muun henkilöstön tehtävät ja roolit.

Jokaisessa tutkinnonosassa mainittu "Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi" jää tarkoitukseltaan epäselväksi. Tätä olisi hyvä avata, jotta muutkin kuin tutkintoa opettavat henkilöt ymmärtävät millaisista luvista/pätevyyksistä on kyse.

Huomiot liittyen Varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisalaan 115-120 osp

Tutkinnon osien Lapsen kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen, 40 osp sekä Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan toteuttaminen, 35 osp ammattitaitovaatimuksissa on päällekkäisyyttä tutkinnonosan sisällä. Lisäksi tutkinnonosissa on samoja sisältöjä hieman eri tavoin kirjattuna. Päällekkäisyyksiä poistamalla kokonaisuudet selkeytyisivät.

29.3.2023

Varhaiskasvatukseen lastenhoitajan tehtäviin kelpoisuuden tuottavien tutkintojen tulee kasvatustaitojensa lisäksi tuottaa vahvaa hoidon ja huolenpidon osaamista. Myös ammattitaitovaatimuksissa tulee erityisesti painottua hoitoon, huolenpitoon ja kasvatukseen liittyvät ammattitaitovaatimukset. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa todetaan: ”Päivittäin toistuvat tilanteet, kuten ruokailu, pukeminen ja riisuminen, lepo ja hygieniasta huolehtiminen, ovat keskeinen osa lapsen päivää ja osa pedagogista toimintaa. Varhaiskasvatuksen hoitotilanteet ovat aina samanaikaisesti kasvatusta ja opetustilanteita, joissa opitaan esimerkiksi vuorovaikutustaitoja, itsestä huolehtimisen taitoja, ajan hallintaa sekä omaksutaan hyviä tottumuksia.” Tutkinnon osien sisältöjä tulee vielä tarkastella sen varmistamiseksi, painottuuko hoidon ja huolenpidon ja esim. lasten arjen ryhmistä, levosta, ravinnosta ja ruokailusta, pukeutumisesta, hygieniasta, terveydestä ja turvallisuudesta huolehtimiseen liittyvä ammattiosaaminen riittävästi.

Ammattitaitovaatimuksissa tulee noudattaa selkeää ilmaisua ja termistöä. Lapsen kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen -tutkinnonosan Lapsen kasvun ja oppimisen edistäminen –kohtaan on sisällytetty *kokopäiväpedagogiikka* -määritys. Kokopäiväpedagogiikka terminä ei ole käytössä varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa ja eikä sitä ole syytä käyttää tutkinnon perusteissa. Kokopäiväpedagogiikka -kohta tulee poistaa, sillä arjen tilanteiden pedagogisten mahdollisuuksien hyödyntäminen todetaan jo toisaalla ammattitaitovaatimuksissa.

Lapsen osallisuus ja monipuolinen pedagoginen toiminta -kohdan ammattitaitovaatimuksissa tulee selkeyttää varhaiskasvatuksen moniammatillisen työyhteisön toiminnan ja eri ammattilaisten tehtäväkuvien mukaisesti: Opiskelija...suunnittelee ja toteuttaa lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista edistävää toimintaa (lisäys:) *yhdessä työtiiminsä kanssa työnkuvansa ja vastuidensa mukaisesti*.

Yhdessä työtiiminsä kanssa työnkuvansa ja vastuidensa mukaisesti -määrittely on hyvä lisätä useampaankin ammattitaitovaatimukseen selkeyttämään toimintaympäristön moniammatillisuutta ja ammattilaisten eri työtehtäviä ja vastuita.

Kasvatusta ja ohjausalan perustutkinnon valinnaisiin tutkinnon osiin on mahdollista valita tutkinnon osa tai osia toisen ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta. Varhaiskasvatukseen lastenhoitajan tehtävissä on hyvin usein tarve lääkehoidon osaamiselle, ja siksi lääkehoidon osaamista tuottavien opintojen valinnan mahdollisuuteen tulisi viitata myös kasvatusta ja ohjausalan tutkinnon perusteissa. Valmius ja oikeus toteuttaa lääkehoitoa varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti laajentaa tutkinnon suorittaneiden työllistymismahdollisuuksia.

29.3.2023

Lopuksi

OAJ toteaa, että muutokset, lisäykset ja termistön ajantasaistaminen ovat tarpeen nopeasti muuttuvan työelämän tarpeiden näkökulmasta. Edelleen on huomioitava, että varsinkin ammattitaitovaatimusten kohdalla teksti on myös opiskelijan osalta helposti ymmärrettävä. Yhtenäinen arviointikriteeristö sekä väliarvosanojen (2 ja 4) auki kirjoittaminen helpottaa sekä opettajaa, opiskelijaa että työelämän arvioijia.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Jaakko Salo
koulutuspolitiikan päällikkö

Eira Bani
erityisasiantuntija